

Atodiad 2

Asesiad Effaith Cyfansawdd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r Gymraeg.
- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluoedd Arfog 2021.** Rhaid i Gynghorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluoedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Asesiad Cydraddoldeb Strategaeth Economi Gwynedd

30/01/2026

Awdur: Siwan Lisa Evans (ECON A CMND)

Teitl Swydd: Rheolwr Cronfa Ffyniant Gyffredin Gwynedd

Dyddiad: 30 Ionawr 2026

Fersiwn: 1

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

- Gosod amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth iaith Gymraeg)

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Gweledigaeth Strategaeth Economi Gwynedd yw meithrin economi arloesol, gynhyrchol a charbon isel sy'n cryfhau'r Gymraeg, yn creu cyfleoedd newydd ac yn cyfrannu at lesiant pawb. Nod y Strategaeth newydd hon yw sicrhau twf gynhwysol a chynaliadwy, fel bod unigolion, busnesau a mentrau cymunedol Gwynedd yn elwa'n wirioneddol o'r economi. Bydd y Strategaeth yn weithredol hyd at 2035.

Drwy adnabod cryfderau a gwendidau'r sir, ynghyd â'r cyfleoedd sydd ar gael a'r meysydd sydd angen eu gwella, mae'r amcan yn glir: galluogi pobl a mentrau Gwynedd i gyrraedd eu potensial llawn, gan greu buddion a chyfleoedd newydd i'r dyfodol.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Busnesau Gwynedd
Pobl a chymunedau Gwynedd
Mentrau cymunedol
Mentrau cymdeithasol
Sefydliadau addysgol Gwynedd

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiad	Gwybodaeth
Prif Swyddog Mantell Gwynedd	21/11/24	Meysydd i'w ystyried yn y Strategaeth: Recriwtio staff yn heriol i fentrau cymunedol. Angen mesur gwerth cymdeithasol prosiectau a buddsoddi yn y llefydd sy'n cyfrannu mwy. Angen ymateb i heriau cludiant cymunedol. Angen hyrwyddo a gwarchod amgylchedd Gwynedd a'r iaith Gymraeg.
Swyddogion adran fusnes Prifysgol Bangor	21/11/24	Meysydd i'w ystyried yn y Strategaeth: Angen dangos y cyd-destun rhanbarthol i economi Gwynedd Busnesau newydd angen cymorth i ddatblygu Cynyddu'r cysylltiad rhwng y brifysgol a chymunedau Gwynedd – defnyddio'r arbenigedd ac adnoddau i gynyddu sgiliau'r gweithlu, i wneud gwaith ymchwil. Sylwadau ar y drafft: Hunaniaeth a diwylliant Gymraeg yn bwysig ar gyfer twf. Angen eglurdeb ar pa isadeiledd sy'n cael ei dargedu Cynnwys patrymau gwaith yn Lle / Pobl Mwy o le i gynllunio
Prif Weithredwr GISDA	26/11/24	Mewnbwn cychwynnol i'r Strategaeth: mae angen cyfeirio at yr her o gael rhaglenni ariannu tymor byr, a pwysigrwydd cydraddoldeb. Angen dangos bod cydweithio rhwng y gwahanol adrannau yn y Cyngor i wireddu'r Strategaeth Cefnogol i gadw mwy o'r budd yn lleol Mwy o bwyslais ar werth y celfyddydau
Prif Weithredwr Parc Cenedlaethol Eryri	03/12/24	Ymgynghori i gael mewnbwn i'r strategaeth: Yn croesawu'r dyhead am Strategaeth yn fawr. Angen targedu pethau tuag at yr ardaloedd gwledig yn y sir. Prentisiaethau yn bwysig er mwyn cyfarch yr angen am sgiliau hefo'r swyddi sydd ar gael er mwyn cadw pobl ifanc yn yr ardal.
Bwrdd Gwasanaethau Gwynedd a Môn	03/12/24	Ymgynghori i gael mewnbwn cychwynnol: Angen gwneud yn siŵr bod y strategaeth yn alinio hefo'r

		cynllun llesiant cyfredol. Angen cyfarch sut i gadw pobl ifanc a'u denu nhw'n ôl i'r ardal, a sut mae rhoi blaenoriaeth i'r Gymraeg gyda swyddi. Ystyried sut i sicrhau bod y gymuned leol yn cael budd o dwristiaeth.
Ffederasiwn Busnesau Bach (FSB)	13/12/24	Ymgynghori i gael mewnbwn i'r strategaeth: Mae angen i'r strategaeth fod yn realistig – uchelgeisiol ond yn gyraeddadwy. Angen ystyried daearyddiaeth y sir – anghenion trafnidiaeth a chysylltedd digidol. Cyfarch sut mae manteisio ar dwristiaeth i roi buddion i'r economi leol. Cynnwys cefnogaeth i fusnesau yn y strategaeth.
Rheolwr Caffael Cyngor Gwynedd	08/01/25	Cefnogol i'r cyfeiriadau i gaffael. Angen sicrhau fod y Strategaeth Economi yn cyd-fynd â'r Strategaeth Caffael.
Cynghorwr Sirol NFU	27/05/25	ymgyngghori i gael mewnbwn i'r strategaeth
Cynrychiolydd Rhwydwaith Mentrau Cymunedol Gwynedd	29/07/25	ymgyngghori i gael mewnbwn i'r strategaeth
Uchelgais Gogledd Cymru	21/11/25	Sylwadau ar y drafft: Yn gefnogol ond wedi cywiro rhai o'r ffeithiau ar gynlluniau yn y Cynllun Cyflawni
Rheolwr Sgiliau - Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru	01/25 a 31/10/25	Ymgynghori i gael mewnbwn cychwynnol ac wedyn rhoi sylwadau ar y drafft: Yn gadarnhaol iawn am y strategaeth. Gellid cyfeirio at raglenni gwaith penodol gan y Bartneriaeth Sgiliau.
Uwch Ymgynghorydd Iaith Cyngor Gwynedd	07/02/25 a 28/10/25	Ymgynghori i gael mewnbwn cychwynnol ac wedyn rhoi sylwadau ar y drafft: Cadarnhaol bod y Gymraeg yn cael sylw yn y weledigaeth. Yn awyddus i'r iaith gael lle mwy amlwg yn y blaenoriaethau, ac i gael dangosydd i fesur effaith y nifer o siaradwyr Cymraeg sy'n dal swyddi proffesiynol. Dylid hefyd gyfeirio at strategaeth iaith y Cyngor.
Llywodraeth Cymru	21/02/25 a 31/10/25	Ymgynghori i gael mewnbwn cychwynnol ac wedyn rhoi sylwadau ar y drafft: Y ddogfen wedi ei strwythuro'n dda, ond angen cryfhau'r bwriad strategol yn well. Gellid dangos yn well sut y bydd amcanion yn cael eu gwireddu, a pha rai sydd fwyaf allweddol. Rhoi mwy o wybodaeth am rôl Fforwm Economi Gwynedd. Yn gefnogol o'r fframwaith monitro.

Cynrychiolydd Partneriaeth Twristiaeth Gynaliadwy Gwynedd	28/07/25	Sylwadau ar y drafft: Angen cyfeirio mwy at ddenu mewnfuddsoddiad Dylid cyfeirio at dwristiaeth yn y rhagair, ac oes lle i gyfeirio at yr ardoll dwristiaid?
Busnes Cymru	31/07/25	Ymgynghori i gael mewnbwn i'r strategaeth: Angen dangos pwysigrwydd cydweithio gyda phartneriaid, twf o ansawdd a chynaliadwy.
Prif Weithredwr Grŵp Llandrillo-Menai	21/08/25	Sylwadau ar y drafft: Cefnogol ond angen cyfarch uwchsgilio pobl ifanc er mwyn ateb y galw i ddiwydiannau newydd. Cydweithio rhwng mentrau, sefydliadau a chymunedau yn bwysig.
Cyfarwyddwr Polisi a Chyflawni - Cymdeithas dai Adra Cyf.	15/09/25	Sylwadau ar y drafft: Y Strategaeth yn taro'r marc o ran y prif feysydd. Angen dangosyddion clir sy'n cysylltu hefo'r blaenoriaethau y gellid eu defnyddio i fesur llwyddiant Angen cyfarch sut mae annog buddsoddiad gan y sector breifat, a rôl Llywodraethau. Cryfhau'r cyfeiriad at gadw'r gwario yn lleol a caffael.
Pwyllgor craffu Cyngor Gwynedd	16/10/25	Sylwadau ar y drafft: Mae angen dangos y bydd adnoddau yn cael eu targedu tuag at ardaloedd difreintiedig a gwledig. Angen sicrhau y bydd adrannau yn cyd-weithio. Ni ddylid cyplysu sectorau lletygarwch ac amaeth – mae nhw'n wahanol iawn. Angen adolygu be sydd wedi ei gyflawni yn flynyddol
Rheolwr Gyfarwyddwr Menter Môn	30/10/25	Sylwadau ar y drafft: Yn gefnogol bod rôl economaidd bwysig mentrau cymdeithasol yn cael ei gydnabod. Angen cynnwys sut mae rhoi cymorth ac annog mentrau cymdeithasol i dyfu, ac arweiniad ar wireddu potensial asedau diwylliannol a threftadaeth. Nid oes cyfeiriad at dreialu syniadau newydd na chydabod yr hybiau arloesi sy'n bodoli. Angen cryfhau'r cyfeiriad at y gadwyn gyflenwi lleol.

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

	Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol	Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol
Hil	Dim tystiolaeth	Dim effaith wedi ei adnabod hyd yn hyn
Anabledd	Mae canran yr eiddo â mynediad at gysylltedd gigabeit (>1,000 Mbps) yn is na	Effeithiau Gadarnhaol o weithredu'r Strategaeth: Gwella hygyrchedd i adeiladau

	chyfartaleddau Cymru a'r DG, gyda chyfran uwch o eiddo hefyd â'r cysylltedd gwan (<30 Mbps). Cyrhaeddiad 4G – a 5G hefyd yn is yng Ngwynedd. Felly, nid oes cymaint o gyfle i gyflogwyr gynnig telerau gweithio'n hybrid neu o gartref. Mae cyfradd cyflogaeth pobl anabl yng Ngwynedd yn is fel canran nag yng Nghymru a'r Deyrnas Gyfunol.	busnesau Gwynedd Cynyddu cynhwysiant digidol ymysg pobl Gwynedd Cynyddu is-adeiledd digidol yng Ngwynedd fydd yn caniatáu i fwy o wasanaethau a busnesau weithredu ar-lein Annog cyflogwyr i fabwysiadu arferion recriwtio cynhwysol, gan gynnwys cyfweiliadau hygyrch a swyddi hyblyg Cynyddu amrywiaeth yn y gweithlu Cynyddu cyfleoedd a swyddi i bobl ag anghenion amrywiol Lleihau'r bwlch rhwng cyflogau yn yr economi leol Sicrhau bod busnesau a mentrau Gwynedd yn cadw at deddfwriaeth, safonau hygyrchedd a hawliau pobl anabl a/neu niwro-wahanol ac yn eu gweithredu'n ymarferol Mae'r cyngor yn rhan o gynllun Hyderus o ran anabledd hyd at lefel 2, ac yn oed-gyfeillgar.
Rhyw	Mae mwy o ddynion na merched mewn cyflogaeth, ac mae cyflog wythnosol merched ar gyfartaledd yn is na chyflog wythnosol dynion Labour Market Profile - Nomis - Official Census and Labour Market Statistics	Lleihau'r bwlch cyflogau rhwng y rhywiau drwy gynnig cyfleoedd mwy hyblyg, a lleihau effaith o gyflogau tymhorol a gwaith rhan-amser. Cynyddu'r cyfleon i ferched ddychwelyd i waith ar ôl cyfnod mamolaeth.
Oedran	Poblogaeth yn heneiddio'n gyflymach na chyfartaledd Cymru a'r DG, a lefelau uchel o allfudo ymhlith pobl ifanc sy'n creu her i gynnal gweithlu medrus a digonol.	Lleihau pwysau ar y farchnad lafur drwy gefnogi pobl mewn oedran ymddeol i barhau i weithio neu wirfoddoli os dymunant. Cynyddu'r nifer o bobl dros 50 sydd mewn cyflogaeth drwy wella cynhwysiant digidol y gweithlu, gwella hyblygrwydd amodau gwaith swyddi yng Ngwynedd, a chynyddu hyfforddiant a chyngor ar gyfer newid neu ail-afael mewn gyrfa. Gweithlu mwy medrus drwy sicrhau bod hyfforddiant addas ar gael i bobl ifanc ar gyfer y diwydiannau / gyrfaoedd / sectorau sydd ar gael yng Ngwynedd, fydd yn ei dro yn

		cynyddu'r nifer o bobl ifanc sy'n cael eu cyflogi yn y sir. Mwy o bobl ifanc nad ydynt mewn gwaith yn cael eu cefnogi ar y daith o addysg i gyflogadwyedd.
Crefydd a Chred	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyd yn hyn
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyd yn hyn
Ail-bennu rhywedd	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyd yn hyn
Priodas a Phartneriaeth Sifil	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyd yn hyn
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Mae mwy o ddynion na merched mewn cyflogaeth, ac mae cyflog wythnosol merched ar gyfartaledd yn is na chyflog wythnosol dynion Labour Market Profile - Nomis - Official Census and Labour Market Statistics	Mwy o ddiogelwch swydd i fenywod beichiog, drwy leihau'r risg o gontractau ansicr neu oriau ansefydlog. Cynyddu'r cyfleoedd i ferched ddychwelyd i waith ar ôl cyfnod mamolaeth, drwy annog amodau gwaith mwy hyblyg a chefnogol gan fentrau yng Ngwynedd. Gwell mynediad at hyfforddiant a datblygiad gyrfaol ar ôl cyfnod o absenoldeb mamolaeth. Annog cyflogwyr i fabwysiadu polisïau mwy cynhwysol sy'n cefnogi merched ar ôl cyfnod o absenoldeb mamolaeth - e.e. dychwelyd graddol, oriau hyblyg, cefnogaeth iechyd, gofal plant
Iaith Gymraeg	Gwynedd yw'r sir yng Nghymru â'r ganran uchaf o siaradwyr Cymraeg	Cryfhau gwelededd a defnydd y Gymraeg - bydd yr iaith yn rhan o brofiad cwsmeriaid ac yn y gweithle. Bydd mynediad i wasanaethau a gweithgareddau gan fentrau'r sir yn well. Sicrhau cyfleoedd gwaith sy'n cefnogi'r iaith, bydd hyn yn galluogi siaradwyr Cymraeg i aros yn eu cymunedau neu ddychwelyd. Bydd fframwaith monitro yn cynnwys yr ymrwymiad i ddefnyddio'r Gymraeg gan fentrau'r sir.

Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Mae cyfradd anweithgarwch y sir (h.y. cyfran y boblogaeth 16-64 nad ydynt mewn gwaith) yn uwch na chyfartaledd Gogledd Cymru a'r Deyrnas Gyfunol. Mae cyflog cyfartalog wythnosol gweithiwr llawn-amser ac incwm gwario gros aelwydydd yn gyson is yng Ngwynedd ers 2010 na chyfartaleddau Cymru a'r DG. Mae cyfraddau sylweddol uwch o weithwyr yng Ngwynedd yn gyflogai rhan-amser a thymhorol o gymharu â Chymru a'r DG. Mae cyflogau isel a swyddi rhan-amser yn achosi lefelau uchel o dlodi mewn ardaloedd gwledig a threfol, gyda thlodi mewn gwaith yn arbennig o uchel yng Ngwynedd o gymharu â Chymru a'r DG.	Lleihau tlodi ac amddifadedd drwy geisio codi cyflogau a sicrhau swyddi sefydlog, fydd yn ei dro yn cynyddu incwm aelwydydd. Cefnogi unigolion sy'n ddi-waith neu'n anweithgar i oresgyn rhwystrau er mwyn cael swyddi neu hyfforddiant. Ceisio sicrhau nad oes unrhyw gymuned neu grŵp yn cael eu gadael ar ôl drwy hyrwyddo cyflogaeth gynhwysol i alluogi pobl o wahanol gefndiroedd ac oedrannau i weithio. Cryfhau cymunedau lleol drwy adfywio is-adeiledd a chanol trefi.
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluoedd Arfog, Ynghyd a'u Teuluoedd	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyn yn hyn
Hawliau Dynol	Dim tystiolaeth wedi ei gasglu hyd yn hyn	Dim effaith wedi ei adnabod hyn yn hyn
Arall	Ddim yn berthnasol	Ddim yn berthnasol

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Mae ymgynghoriad gynhwysfawr wedi ei wneud ac nid oes unrhyw fylchau wedi eu hadnabod

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronnsu)?

Mae effaith gynyddol gadarnhaol gan fod y Strategaeth yn un hirdymor.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Mae'r strategaeth yn ceisio hyrwyddo cydraddoldeb ac atal gwahaniaethu trwy sawl dull gweithredu pendant - mae'n pwysleisio nad oes unrhyw berson, ardal na chymuned i gael eu gadael ar ôl, ac yn anelu i sicrhau fod cyfleoedd gwaith, hyfforddiant a chefnogaeth i fentergarwch ar gael i bawb, waeth beth fo'u cefndir economaidd-gymdeithasol, oedran neu leoliad.

Bydd cefnogaeth i oresgyn rhwystrau ar gyfer pobl sy'n ddi-waith neu anweithgar oherwydd heriau ychwanegol.

Bydd cynlluniau i atal pobl ifanc rhag bod yn NEET (heb waith, addysg na hyfforddiant).

Mae'r strategaeth yn ceisio sicrhau mathau gynhwysol o gyflogaeth drwy hyrwyddo patrymau gwaith hyblyg a threfniadau amgen i alluogi pobl o wahanol gefndiroedd, gan gynnwys rhieni, gofawyr a phobl ag anableddau, i weithio.

Bydd cyfleoedd gwirfoddoli i gryfhau sgiliau a chydlyniant cymunedol yn cael eu cefnogi – bydd hyn yn annog pobl o fewn cymuned i ddod at ei gilydd drwy weithgareddau gwahanol. Bydd hyn yn meithrin perthnasau da o fewn cymunedau a chydlyniant ehangach ar gynlluniau cymunedol a chymdeithasol.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Bydd mentrau'r sir yn cael eu hannog i dalu'r Cyflog Byw Gwirioneddol er mwyn lleihau tlodi mewn i'r rhai sydd yn gweithio.

Bydd mynediad teg i bawb at sgiliau a hyfforddiant gan gynnwys grwpiau sydd wedi eu tangynrychioli.

Bydd dangosyddion tymor byr, canolig a hir yn cael eu monitro i asesu cynnydd tuag at economi gynhwysol, er enghraifft:

- nifer o bobl sy'n cael cymorth i oresgyn rhwystrau
- nifer y busnesau sy'n ymrwymo i gyflogau teg
- nifer o unigolion o grwpiau sydd wedi eu tangynrychioli sy'n manteisio ar gyfleoedd.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Mae Polisi Iaith presennol Cyngor Gwynedd yn seiliedig ar egwyddor bod y Gymraeg yn iaith naturiol y Cyngor ac mai'r Gymraeg yw'r brif iaith weinyddol a chyhoeddus, gyda phob gwasanaeth, cyfarfod, gohebiaeth ac arwydd yn ddwyieithog ond gyda blaenoriaeth i'r Gymraeg. Mae'n sicrhau bod y cyhoedd a staff yn cael gwasanaeth llawn yn Gymraeg, bod sgiliau Cymraeg yn hanfodol i bob swydd, ac mae disgwyl i gyrff sy'n derbyn cymorth gan y Cyngor hefyd hyrwyddo'r Gymraeg.

Un o brif flaenoriaethau'r Strategaeth yw i 'Hyrwyddo Gwynedd fel lle gwyh i fyw, gweithio a mentro, gan dathlu ein hunaniaeth arbennig, a'r iaith Gymraeg'. Bydd blaenoriaeth yn cael ei roi i gryfhau'r defnydd o'r iaith yn y gweithle ac ymhlith cwsmeriaid, gan sicrhau bod y Gymraeg yn weladwy ac yn naturiol mewn busnesau yn y sir.

Mae'r Strategaeth yn cydnabod bod ffactorau economaidd yn dylanwadu ar drosglwyddiad iaith, yn enwedig mewn aelwydydd sy'n wynebu tlodi. Trwy greu swyddi o ansawdd a chyflogau teg, mae'n ceisio lleihau'r pwysau economaidd sy'n arwain at golli'r iaith.

Mae sicrhau cyfleoedd gwaith i siaradwyr Cymraeg yn flaenllaw yn y Strategaeth er mwyn ceisio cadw pobl ifanc yn lleol trwy greu swyddi deniadol, gan leihau allfudo – sef un o'r prif achosion o golli siaradwyr Cymraeg. Mae hefyd yn hyrwyddo cyfleoedd i bobl leol symud i swyddi rheolaethol a phroffesiynol.

Mae'r Strategaeth yn pwysleisio pwysigrwydd sîn ddiwylliannol Gwynedd fel rhan o'r economi, gan gefnogi digwyddiadau a gweithgareddau sy'n hyrwyddo'r iaith a hunaniaeth leol.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Pum ffordd o weithio ar waith

Cynnwys: Defnyddiwyd barn trigolion Gwynedd o'r ymgynghoriad Ardal Ni a dau arolwg gan fusnesau Gwynedd i ddeall anghenion pobl, cymunedau a mentrau. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda phartneriaid allweddol i sicrhau amrywiaeth o safbwyntiau ac arbenigedd.

Gweithredu Tymor Hir: Mae'r Strategaeth yn gosod cyfeiriad clir ar gyfer y dyfodol er gwaethaf ansicrwydd ariannu. Mae'n mynd i'r afael â bylchau economaidd hirdymor fel cynhyrchiant isel, poblogaeth sy'n heneiddio, cysylltedd digidol gwael a chyflogau isel.

Gweithredu Ataliol: Mae'r Strategaeth yn ymateb yn fwriadol i atal cyfres o broblemau economaidd gymdeithasol rhag gwaethygu trwy godi lefelau cynhyrchiant, cryfhau cysylltedd, creu sylfaen ddiwydiannol sy'n fwy amrywiol, cynyddu sgiliau, a chadw mwy o'r buddion yn lleol. Disgwylir canlyniadau fel swyddi sefydlog, cyflogau uwch, llai o dlodi, economi werdd a Chymraeg.

Integreiddio: Mae'r Strategaeth yn cyd-fynd â chynlluniau presennol y Cyngor a fframweithiau adfywio lleol. Mae hefyd yn ategu cynlluniau twristiaeth a chaffael i gadw buddion yn lleol.

Cyd-weithio: Mae'r Strategaeth wedi ei ddatblygu gyda mewnbwn gan bartneriaid yn y sector cyhoeddus, cyrff preifat a mentrau cymunedol. Bydd cynlluniau gweithredu lleol yn cael eu cyd-ddatblygu gyda'r partneriaid dros gyfnod llawn y Strategaeth 2025–2035.

Ymateb i'r 7 nod

1. Cymru Lewyrchus: Gweledigaeth y Strategaeth yw economi sy'n rhoi pwyslais ar les economaidd-gymdeithasol y boblogaeth, nid dangosyddion macro traddodiadol.

2. Cymru Gydnerth: Mae gan Wynedd gyfoeth naturiol eithriadol sy'n ei gwneud yn un o'r lleoedd gorau i fyw a gweithio. Felly, mae amddiffyn a meithrin yr amgylchedd yn ganolog i'r Strategaeth - bwriedir gweithredu i leihau gwastraff, annog dulliau cylchol a gwyrdd o wneud busnes, hybu a chymryd mantais o gyfleon newydd yn yr economi werdd, a phwyso am welliannau yng ngapasiti'r grid yn lleol er mwyn gwneud datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel yn fwy dichonadwy yng Ngwynedd.

3. Cymru Iachach: Mae pobl sy'n byw mewn tldi, gydag ansicrwydd gwaith neu'n cael cyflogau isel yn aml yn dioddef o iechyd corfforol a meddyliol gwaeth. Mae'r Strategaeth yn gweithio i wella cyflogau ac amodau gwaith, ac yn y pen draw bydd hyn yn helpu i wella iechyd pobl Gwynedd. Mae'r Strategaeth hefyd yn cydnabod bod mwynhau eich gwaith yn bwysig i iechyd meddyliol, felly mae sicrhau bod pobl yn cael swyddi sy'n rhoi boddhad iddynt yn bwysig.

4. Cymru sy'n fwy Cyfartal: Un o flaenoriaethau allweddol y Strategaeth yw cefnogi pobl Gwynedd i gyrraedd eu llawn botensial, i gael gwaith o ansawdd, cyflogau teg a chyfleon yn lleol. Mae'r camau ymarferol i wneud hyn yn cynnwys:

- Helpu pobl ddi-waith, yn anweithgar neu sy'n wynebu rhwystrau i gael swydd.
- Cefnogi pobl sydd mewn gwaith i symud i swyddi gwell gyda chyflogau ac amodau tecach.
- Hyrwyddo'r Cyflog Byw Gwirioneddol.
- Hyrwyddo swyddi sy'n gynhwysol i'w wneud yn haws i bobl allu gweithio.
- Hyrwyddo cyfleon gwaith sy'n rhoi sicrwydd i bobl Gwynedd.
- Helpu pobl hŷn i barhau i weithio neu wirfoddoli os dymunant.

Mae'r Strategaeth hefyd yn ceisio atal pobl ifanc rhag gadael Gwynedd am resymau gwaith, trwy greu cyfleoedd lleol a dangos bod modd llwyddo yma.

5. Cymru o Gymunedau Cydlynus: Mae cysylltedd yn rhan hanfodol o'r Strategaeth oherwydd bod band-eang yn wannach na'r cyfartaledd yng Ngwynedd, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Bydd gweithredu felly i wella cysylltedd digidol, gan sicrhau bod mwy o bobl a busnesau yn cael mynediad at fand-eang cyflym a dibynadwy.

6. Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu: Mae'r Gymraeg yn ganolog i'r Strategaeth. Mae'n cydnabod bod ffactorau economaidd yn gallu effeithio ar hyfywedd yr iaith mewn cymunedau Cymraeg fel Gwynedd. Felly, mae'r Strategaeth yn gweithio i atal neu wrthdroi'r newid iaith sy'n digwydd, ac i gynyddu defnydd a gwelededd y Gymraeg ymhlith cwsmeriaid ac yn y gweithle.

Bydd unrhyw fusnes neu fenter sy'n derbyn cymorth gan y Cyngor yn gorfod dangos cynnydd yn eu defnydd o'r Gymraeg, ac mae system fonitro newydd wedi'i chreu i wirio hyn.

Mae'r Strategaeth yn cydnabod pwysigrwydd diwylliant Gwynedd, yn enwedig wrth greu egni a bywyd cymdeithasol gyfoethog yn lleol, ac mae blaenoriaeth benodol yn ymdrin â hyn.

7. Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang: Mae'r Strategaeth yn edrych y tu hwnt i Wunedd, gan gydnabod bod llawer o bobl o Gymru sy'n byw dramor yn awyddus i helpu eu cymunedau gwreiddiol. Mae hyn yn gyfle i ddod â'u profiad, eu harbenigedd a'u talent yn ôl i Wunedd, ac mae'r grŵp hwn yn cael eu targedu'n benodol. Yn ogystal â hyn, mae'r Strategaeth yn cefnogi'r symudiad byd-eang tuag at economi sero net, gan ymateb i'r argyfwng hinsawdd.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

12. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan contractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Bydd

Pa gamau fydd yn cael eu cymryd i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau?

Caffael:

Mae'r Strategaeth yn hyrwyddo'r dyletswydd gan y Cyngor a'u bartneriaid i gefnogi cyflenwyr lleol wrth gaffael gwasanaethau a phenodi contractwyr.

Bydd unrhyw ddogfennau tendro a manyldebau yn dilyn polisiau caffael Cyngor Gwynedd ac yn cydymffurfio ag unrhyw reolau a deddfwriaeth perthnasol.

Partneriaeth:

Mae'r Strategaeth yn hyrwyddo'r dyletswydd gan y Cyngor a'u bartneriaid i gefnogi cyflenwyr lleol wrth gaffael gwasanaethau a phenodi contractwyr.

Bydd unrhyw ddogfennau tendro a manyldebau yn dilyn polisiau caffael Cyngor Gwynedd ac yn cydymffurfio ag unrhyw reolau a deddfwriaeth perthnasol.

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

13. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

1. Mwy o swyddi sefydlog a chyflogau teg - bydd y Strategaeth yn helpu i greu swyddi o ansawdd, lleihau ansicrwydd gwaith, a hyrwyddo'r Cyflog Byw Gwirioneddol.
2. Lleihau tlodi ac anfantais economaidd-gymdeithasol - trwy wella incwm aelwydydd a chynnig cyfleoedd gwaith lleol, bydd llai o dlodi mewn gwaith ac amddifadedd.
3. Cadw pobl ifanc a thalent yn lleol - bydd cyfleoedd gwaith a hyfforddiant yn lleihau allfudo pobl ifanc ac yn denu talent yn ôl i'r sir.
4. Gwellu sgiliau a mynediad at hyfforddiant - mae rhaglenni hyfforddiant a chynlluniau sgiliau yn sicrhau gweithlu medrus ar gyfer diwydiannau newydd.
5. Cryfhau'r Gymraeg a diwylliant Gwynedd - bydd busnesau'n cynyddu defnydd o'r Gymraeg, a bydd cefnogaeth i'r sîn ddiwylliannol yn hybu hunaniaeth leol.
6. Gwellu cysylltedd digidol ac isadeiledd - drwy fuddsoddi mewn band-eang a thrafnidiaeth, fydd yn ei dro yn creu cyfleoedd gwaith mwy hygyrch ac amrywiol.
7. Economi werdd a gynaliadwy - mae'r Strategaeth yn cefnogi economi sero net, gan greu cyfleoedd mewn technolegau gwyrdd a diogelu'r amgylchedd.

Effaith Negyddol Sylweddol:

1. Ansicrwydd ariannu - mae cyflawni'r Strategaeth yn dibynnu ar gyllid gan Lywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a phartneriaid. Os na fydd y cyllid ar gael, gallai rhai prosiectau fethu â chael eu gweithredu. Gan fod y Strategaeth yn un hirdymor gobeithir gallu sianelu unrhyw arian fydd ar gael i wireddu prosiectau fydd yn dod â'r buddion mwyaf i bobl Gwynedd.
2. Risgiau gweithredu - gallai prosiectau mawr gymryd amser hir i'w cwblhau, gan achosi oedi cyn gweld canlyniadau. Gall hyn yn ei dro greu rhwystredigaeth ymhlith busnesau a chymunedau.
3. Effaith anghyfartal - bydd angen targedu adnoddau yn ofalus rhag i rai ardaloedd neu grwpiau elwa mwy na'i gilydd, a allai gynyddu anghydraddoldeb o fewn y sir. Bydd y Cynllun Cyflawni yn ystyried lledaeniad daearyddol cynlluniau er mwyn gwirio fod pob ardal yn elwa ac i leihau anghydraddoldeb daearyddol.

14. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Ddim yn berthnasol

15. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Na fydd

Noder y rheswm dros ddweud hynny a'r cyfiawnhad dros barhau

Ddim yn berthnasol

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Gan fod ystyriaeth briodol wedi ei wneud yn barod nid oes unrhyw fesurau ychwanegol wedi eu hadnabod ar hyn o bryd.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Gan fod ystyriaeth briodol wedi ei wneud yn barod nid oes unrhyw fesurau ychwanegol wedi eu hadnabod ar hyn o bryd.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Gan fod ystyriaeth briodol wedi ei wneud yn barod nid oes unrhyw fesurau ychwanegol wedi eu hadnabod ar hyn o bryd.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu.

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth
Cyflwyno i Cabinet y Cyngor	10/03/2026	un tro	Sioned Williams	Ia
Cyflwyno i'r Cyngor Llawn	14/05/2026	un tro	Sioned Williams	Ia

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r cynllun Gwasanaeth
Cynllun Cyflawni'r Strategaeth	Bob Blwyddyn	Swyddogion Adran Economi	Na